

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 »
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 »
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnepi napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A legelső honvéd.

A hadakozó felek közé odalépett a halál. Azt vette el, a ki a legkedvesebbek közé tartozott egyik oldalon is, a másikon is. Hátha a közös fájdalom összehozza azokat, a kiket a kölcsönös belátás nem tudott összehozni?

Sulyos, csaknem pótolhatatlan veszteség nekünk, hogy a legmagyarabb Habsburg nincs többé.

Kedélyes, magyaros természete, megható ragaszkodása a magyar földhöz, a magyar néphez, a magyar szivhez, magyaros egyenessége, magyar szive, magyar lelke volt a mi büszkeségünk. Ime, a trón magasságában meg tudtuk hódítani ezt a nagy szellemet, a Habsburgok kimagasló tehetségét, egyik legnagyobb jellemét. Van erő ebben a népben! Reménykedve nézhetünk a jövőbe... de ekkor tekintetünk a fumei koporsóra esik s elborul a magyarok homloka.

Remény! Ez a mi életünk 400 év óta s ime, most is egyik legszebb reményünket temetjük, siratjuk.

Habsburg, a ki Magyarországot vallja bölcsőjének és sirjának. Bölcsője fölött magyar dal zenget, sirja fölé magyar füzek árnya borul. Magyar gyermekek a játszótársai s magyar férfiak a barátai.

Habsburg, a ki a magyar tudományosságunk büszkesége. Tudós társaságainknak disztagja, tudományos irodalmunk egy új ágának megteremtője. Nem vérrel: tollal írta be nevét történelmünkbe. Tollal, a melyben tiszteletre tanította a külföldet a magyar tudományossággal szemben egy született főherceg.

Habsburg, a ki katonai dicsőségével a magyar nevet vonta glóriába. Odaállt a tetszhalálból új életre hívott honvéd mellé. Tizenkilencz évvel Nagysarló után egy Habsburg állott az akkori győzők utódainak élére. Bajtársai közül nem egy ott járt a kardjával Bécs alatt — ő testvérének érezte, megszerette s meghódította a kurucz magyart magyar szivével, magyar lelkével.

Büszkék vagyunk ma a magyar honvédségre. Ha egy-egy délczeg honvéd elhalad mellettünk az utcán, csákóján a kettős magyar kereszttel, a négy folyóval és három halommal, ha eszünkbe jut az a sok dicséret, a melylyel fiatal hadseregünket elárasztották, büszkeséggel gondoltunk a legmagyarabb Habsburgra. Ő adott ismét fegyvert a nemzet kezébe. Ő oktatta, ő gondozta, ő fejlesztette a feltámadt sereget. Ő volt a legelső honvéd, a kire első sorban voltunk büszkék, ha a honvéd nevet kiejtettük ajkunkon.

Vajjon akad-e méltó utódja? A honvédszászlók meghajolnak, a honvéd kardbojtok gyászba borulnak. Mikor a hosszú álmom után ismét megszólalnának Bem apó elnémult ágyui, nincs többé a ki azokat aggódó örömmel várta s büszkén vezette volna csatasorba.

A legelső magyar honvéd kezéből kiesett a kard.

Mert magyar volt és honvéd volt akkor is, mikor e két név tiltott reménység vala. Königgrätznél mindenki futott — ő állott rendületlenül. Négy lovat lóttak ki alóla: az ötödikre ült s úgy vitte rohamra magyar hadtestét. Előre! volt a vezényszó. Magyar ember mondta magyaroknak s ha az ütközetet elvesztették a többiek, ők megmentették a becsületet!

A magyar honvédségnek nem lehetett méltóbb ujjáteremtője. Fájdalmas csapás, hogy a magyar hadseregnek ujjáteremtésében nem érezhetjük az ő áldó kezét.

Aldást vitt magával ez a vitéz katona, a merre járt. S ő csak itt járt, magyar népe közt, magyar hazájában.

Mikor a hadi dicsőségből hazatért, lett igaz magyar családapa. Magyar nagyszony a felesége, törzsökös magyar gyermekek a fiai, leányai. Habsburg, a ki otthon magyarul beszél. Mikor gyermekét kitörő szeretettel öleli magához, magyar szó fakad ajkán: fiam! S a gyermek első szava, a melyhez annyi poétikus emlék fűződik, a mi gyönyörű nyelvünkön hangzott el: édes apám! A családapa aztán a maga boldogságából körültekintett. Látta azt a nagy szegénységet, melyet annyi derék magyar családra sujt le az elemek haragja. És akkor egyesülve indult küzdelemre a magyar családapa és a magyar katona. Csatára indult az elemek ellen. Hadsereget szervezett a lobogó lángnyelvek ellen, hogy a családi boldogságát megóvja azokban a lenézett, nádfedeleles kis házikókban.

Ez a szeretet csak a magyar sziv tanuságtétele.

Oh, be nagy szükségünk volna nekünk most erre a szivre! Itt kellene állania az ország közepén, dobognia, lekesitenie, hogy itt a jog, az igazság — és a hűség szava szólal meg! Megtehetné, hiszen Habsburg és magyar. És meg is tenné, hiszen ő a legelső honvéd. Vezetné eszméinket diadalra, a Habsburgokat szeretetre, édes mindnyájunkat boldogságra — s nem áll többé élére hadseregének.

Mi sietünk hozzá. Hadserege: egész nemzete. Tompán peregnék a dobok, gyászindulót búgnak a kürtök. S fekete fátyolos, Szűz Máriás lobogók alatt odazarándokolunk sirjához valamennyien, a kiket magyar szivük dobbanása méltóvá tette legelső magyar honvédhez.

Nehéz, komor gondok ülik meg a lelkünket. Eszünkbe jut, hogy évtizedekkel ezelőtt is válságban állott nemzetünk. Akkor is egy akarat volt a nemzet s egy másik akarat állott vele szemben Bécsből. Akkor is nagy reményekkel tekintettünk a mostani nagy halott édes atyjára, a nagy nádorra. S a remény gyászra változott — és egy év múlva kitört a rettenetes élet-halál harc.

Nem lehet elnyomni a komor gondolatot, a mely még sulyosabbá teszi a gyászt, a bánatot.

A budavári királyi palota sírboltjába kísérik a drága hamvakat. De a kő, melyet föléje állítunk, nem lesz egyszerű emlék. Nem szorult az emlékre, aki milliók szivébe él. Örök tanulság lesz az a sirkő. Századokon át némán, de annál ékebben fogja hirdetni, hogy ezen a földön magyarrá kell lennie annak, a kiben egyenes a lélek, nemes a sziv. Az a sirkő jut eszünkbe, ha a honvéd dicsőségét zengi a hír. Az a sirkő, a melyet örökké meleg szeretettel keres föl egy nemzet férfia, virággal hint be egy nemzet minden leánya, mert a történelem egy páratlan nemes alakja pihen alatta: a legmagyarabb Habsburg, a legelső magyar honvéd.

Elvonulván előtte, kalapot emelünk vagy tisztelgünk — emelt fővel haladunk tovább. Nagy volt, jellem volt, nemes lélek volt — és csak a miénk volt.

Dr. Krüger Aladár.

József főherceg életrajza.

József Károly Lajos, magyar királyi herceg és osztrák főherceg, a m. kir. honvédség főparancsnoka, lovassági tábornok, szül. Pozsonyban 1833 márczius 2-án. Gondos nevelésben részesült s már 1845. mint hadapród az akkori 12. sz. nádori huszárezredbe lépett. 1853. a 3. sz. császári dragonyos-ezredbe őrnaggyá nevezték ki. Hogy a gyalogszolgálatban gyakorlatilag is kiképezze magát: 1854. ugyancsak őrnagyi ranggal a 60. sz. Vasa herceg gyalogezredbe tették át. Még ugyanabban az évben alezredes s 1855. ezredes és a 37. sorgezred tulajdonosa lett. 1860. pedig vezérőrnaggyá nevezték ki. Az 1866-iki csehországi hadjárat folyamán Józsefnek több ízben nyílt alkalom katonai bátorságát és hiedgyérét kimutatni. Mint dandárnok a negyedik hadtesttel aktív részt vett a sweinschädeli ütközetben és a königgrätzi csatában, amelyek folyamán a negyedik hadtest parancsnokságát a súlyosan megsebesült Festetics gróf helyett ő vette át. Noha kezén meg is sérült s négy lovat is kilőttek alóla, e csatában rendíthetetlen nyugalommal s halált megvető bátorságával mindvégig vitézül harczolt csapatai élén. E fényes példájának meg is volt az a következtetése, hogy a negyedik hadtest kitűnően helyt állott. E hadjáratban tanúsított vitézi magatartásáért 1866. okt. 16. akatonai érdemkeresztet kapta. 1866. tábornaggyá és nemsokára a magyar kir. honvédség főparancsnokává neveztetett ki. Új minőségében is a buzgón fáradozott a honvédség tökéletesítésén és fáradozásait a legfényesebb siker koronázta. A király is több ízben fejezte ki neki megelégedését s az egész magyar nemzet hálával tisztelt benne honvédségünknek a modern európai harczászat követelményei szerint való szervezőjét. 1893. okt. az egész nemzet megülte honvéd-főparancsnokságának 25 éves jubileumát. De nemcsak a katonai pályán kifejtett munkásságával nyerte meg a magyar nép őszinte tiszteletét és szeretetét, hanem még inkább a társadalmi élet terén tanúsított ügybuzgóságával és a magyarság művelődési törekvéseiben való élénk részvételével. Az által, hogy a magyarokhoz való ragaszkodását minden alkalommal kimutatta, hogy mindenben a magyarokkal érzett együtt, és hogy mindenkor büszke volt magyarságára: ez által elérte azt, hogy népünk körében nagy népszerűségnek örvendett s a *„legmagyarabb főherceg”* nevet kapta. Hazafiasan és bölcsen ápolta a uralkodó ház és Magyarország közötti érdekközösséget. Népszerűségét növelte áldozatkészsége és jótékonyága, amelynek jeleit minden szükséges alkalommal kimutatta. Nagy érdeme továbbá, hogy alig volt nemzeti mozgalom, melynek ő határozottan pártját ne fogta volna. A Jókai-jubileumnak is ő volt a védnöke. Nem kisebb érdemeket szerzett gazdaságunk ügye fejlesztése körül a kisjenői és alsuthi mintagazdaságok és kertészetek föllállításával: a Margit-szigetnek kiépítésével pedig az egész világon páratlanul álló üdülőhelyet létesített. A túlzottság intézményének fejlődése is sokat köszönhet neki.

Azonkívül a magyar tudománynak is szerzett hirt és dicsőséget. Egyaránt kiváló mint természetbúvár és mint nyelvűdős. A nyelv-tudománynak főképp a cigány nyelv és irodalom ismertetésével tett kiváló szolgálatokat, melyeket a külföldi tudomány is a legnagyobb mérvben méltányolt. Érdekes a története annak is, hogy mi birta rá József főherceget arra, hogy a cigányok nyelvét foglalkozzék. Egy ízben ugyanis egy német nyelvű ezredben szolgált, a melyben cigány katonák is voltak, a kikkel — mivel azok anyanyelvükön kívül más nyelven nem igen beszéltek — nagyon bajos

volt értekezni. E körülmény arra indította őt, hogy meghozatta Liebich német nyelvű cigány nyelv-tanát és azt megtanulta, majd az egész a cigányok nyelvére vonatkozó honi és külföldi irodalmat áttanulmányozta. A cigány nyelvének, szokásainak és történetek megismerése után, melyet aztán a magyarországi cigányokkal való érintkezés útján is gyarapított, arra törekedett, hogy e kőborsó fajt állandó tartózkodásra és rendszeres munkára szorítsa. Alsuthon, Bánkaton le is telepítette őket, lakóhelyet és munkát biztosítván nekik. A cigány, majd az ind nyelvvel való foglalkozásának gyümölcse kitűnő cigány nyelv-tan: a *Romane Sziklaribe Csibákero*, amelyet a magyar tudományos akadémia adott ki. Tudományos érdemei elismerésül a magyar tud. akadémia (1888), továbbá a Philologiai Társaság tiszteletbeli tagjává választotta. Egyéb, a cigány nyelvvel vonatkozó munkái ezek: *Fundamentum Linguae Zingaricae I. I. M. Konisnyak* 1806. Közli József főherceg. Sajtó alá rendezte s bevezetéssel ellátta P. Thewrewk Emil (Budapest 1888); *Eredeti cigány levelek*. Közli József főherceg. Sajtó alá rendezte P. Thewrewk Emil (u. o. 1888); *Munkatára* volt az *Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn* cz. lapnak, mely az ő protektorátusa alatt jelenik meg. Dolgozott külföldi folyóiratokba is; legújabb dolgozata (*Thiere im Glauben der Zigeuner*) p. az *Urquell* cz. folyóiratban jelent meg (1895. I. füzet). A lexikonban ő írta a cigány nyelv czikket és a cigány szótárt, mint kitűnő botanikus, kiadta az alsuthi kertészfőiskolát.

Ilyen széles körű tevékenységet fejtett ki József főherceg, akiről jellemzően írta Jókai: «Birtokain kitűnő gazda, házában boldog családapá, dolgozó szobájában alapos tudós, elemi csapásoknál buzgó segélyező, a közéletben nyájasságával példaadó polgár, egész nagyságában a magyar ősi harci erények regenerátora, harmadfélszázévezrenyi csatakerész honvédseregnek főparancsnoka és önfeláldozó vezére. József főhercegnek Klotild szász-koburgi és gothai főhercegnővel 1864. május hó 12-én kötött házasságából származott gyermekei: Mária Dorottya Amália főhercegnő, szül. Alsuthon 1867. június 14. Margit Klementina Mária, szül. u. o. 1870. jul. 6., 1890. jul. 15. Thurn-Taxis Albert herceghez ment nőül. József Ágost Viktor Kelemen Mária, született Alsuthon 1872. aug. 9., legidősebb fia, aki tősgyökeres magyar nevelésben részesült s aztán a katonai pályára lépett. 1893. november 15-én nőül vette Augustza bajor hercegnőt, akitől 1895. márczius 28-án fugyermeke született. László Fülöp Mária Vincze, szül. Alsuthon 1875. jul. 16. Ugyancsak magyaros nevelésben részesült s gimnáziumi tanulmányai végeztével hadnagyi lett a 37. sz. József főherceg gyalogezredben. Erzsébet Klotild Mária Henrietta Viktoria, szül. Alsuthon 1883. márcz. 9. Klotild Mária Amália Filomena Rainera, született Fiumében 1884. május 9.

József Károly Lajos magyar királyi herceg, osztrák főhercegnek a budapesti tud. egyetem 1896. nov. 11., a kolozsvári Ferencz-József egyetem pedig 1897. jul. 6. diszdoktori oklevelet adott. A király 1898. nov. 30. a gyémántos katonai érdemkeresztet adományozta, másnap (decz. 1-én) pedig tényleges katonai szolgálatának 50. magyar királyi honvédségi főparancsnokságának 30. éves fordulójára alkalomból sajátkezű levélben köszönetét fejezte ki neki. Jelentékeny része volt az ezredes országos kiállításban, mely alkalomból uradalmának rövid ismertetését megírta és kiadta a főhercegi uradalmak központi jószágigazgatósága Alsuthon (Budapest 1896). A cigányokról írt monográfiája megjelent Budapesten 1895-ben.

A gyászir Nagyváradon.

A legnépszerűbb kir. herceg halála Nagyváradon is megdöbbenést és igaz, őszinte részvétet keltett.

Gyorsan terjedt el a mélységes gyász híre s nem egy helyen könnyeket csalt a szemekbe.

A városháza tornyán és a megyeházán legelőbb tüzték ki a gyászlobogókat, de csakhamar a főreáliskola, a főgimnázium, kir. tábla, törvényszék, pénzügyigazgatóság palotáira és az összes középületekre kitűzték a fekete lobogókat.

Mélyen érinti a gyászeset a mi háziezredünket, a 37. József ezredet, amelynek az elhunyt kir. herceg tulajdonosa volt. Az ezred küldöttséggel képviselteti magát s koszorut helyez a legjobban szeretett főherceg tiszteletére.

József főherceget Nagyváradon is jól ismerték. Több ízben volt hivatalosan és inkognitóban Nagyváradon. Néhai *Lipovniczky* püspöknek és b. e. *Schlauch* bibornoknak többször volt kedves, szeretettel környezett vendége. Részt vett családjával a püspök-fürdői Szent László-kápolna fölszentelési ünnepélyén s a József ezred száz éves jubileumának emlékeztető ünnepségein. Akik vele érintkeztek, a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak azon lekötő szívéllyességről, amivel mindenkit elhalmozott.

Ez szerezte meg számára milliók szeretetét, akik most fájdalomtól áthatott szívvel bocsátanak imaszerű fohászt a Mindenhatóhoz, hogy adjon az elhunyt a legmagyarabb királyi hercegnek csendes pihenést a sok szenvedés után.

József kir. herceg haláláról a következő távirati tudósítást vettük.

Fiume, június 13. (Saját tud. táv.) József főherceg ma reggel 6 óra 25 perczkor meghalt.

Utolsó perczei.

Fiume, június 13. (Saját tud. távirata.) József főherceg haláláról korán reggel járta be a hír a várost. Reggel fél 5 órakor sürgősen hívták dr. Kiseljakot a nagy beteghez és mire az orvos megérkezett, a beteg főherceg teljesen erőtlentül agóniába merült. Az orvos kísérleteket tett, hogy mesterséges uton injekciókkal hosszabbítsa meg a főherceg életét, azonban az orvosi művészet nem segíthetett, a főherceg röviddel 6 óra után csendesen elhunyt.

A főherceg nyugvóhelye.

Fiume, június 13. (Saját tud. táv.) József főherceg még tegnap aránylag jól érezte magát, sőt rövid ideig a szabadban időzött. Ma hajnalban szélhűdés érte. Rögtön az orvosokat hívták és dr. Kiselják élesztési kísérleteket tett, de hiába. A főherceg nem tért újból eszméletre. Az egész család együtt van. A bebalzsamozás után azonnal Budapestre szállítják a holttestet, ahol a családi palotában felravatalozzák és a Szt.-Zsig-

Pártoljuk a helyi ipart!!

Czementlap, ezement tetőcserép

kitűnő minőségben — mely elsőrendű jó, szép, könnyű és hófűtés védő tetőzetet képez — szolid árak mellett helyben Nagyvárad, Füzes Fatelep 3. sz. a T. Szűcs Mihály és Társa cégnél kapható.

Kéri a cég vidéki rosszabb minőségű és állásu agyagcserép rendelése előtt gyártmányainak szives megtekintését, ahol minden további ismertetés és felvilágosítással készségesen áll a tisztelt érdeklődő közönség rendelkezésére. **A cég tetőcserép gyártmányait helyben tetőre is felrakja, tartósságáért pedig a legmesszebbmenő irásbeli jótállást vállal.**

mond kápolna alatti kriptában helyezik örök nyugalomra. A temetés napja iránt Bécsből várnak utasítást.

A király a temetésén.

Bécs, június 13. (Saját tud. táv.) A király József főherceg temetésére Budapestre utazik. A temetés iránt még véglegesen nem intézkedtek. Valószínűleg hétfőn vagy kedden lesz Budapesten, ahová a halottat Fiuméből szállítják.

Fiume gyásza.

Fiume, június 13. (Saját tud. távirata.) József főherceg halálának híre villámgyorsan terjedt el a városban és az egész lakosságra mély benyomást tett. A Villa Giuseppe körül nagy néptömeg álldogált néma csendben. Gáll Tibor kormányzóhelyettes intézkedése folytán a kormányzósági palotára kitűzték a gyászlobogót, Vio Ferencz podeszta a representanzát rendkívüli ülésre hívta össze, hogy a város méltó módon fejezze ki részvétét az elhunyt főherceg iránt. A tengerészeti hatóság és az Adria hajótársaság épületeire is felvonták a gyászlobogót, a kikötőben levő hajók zászlóikat féltárcsra eresztették.

A gyászvár Budapesten.

A királyi főudvarmesteri hivatal reggel hét órakor kapta meg a gyászos hirt. Ezt rögtön továbbították József Agost királyi hercegnek, aki családjával együtt Kis-Tapolcsányban időzik. A herceg még ma Fiuméba utazik. A honvédelmi minisztérium, a honvéd parancsnokság, a miniszterelnöki palota, a szabadlövőpárt helyiségére, továbbá a vörös-kereszt egyeslet házára, a mentő-egyesület és a poliklinika-egyesület épületére már korán reggel kitűzték a gyászlobogót.

Az Akadémia részvéte.

A Magyar Tudományos Akadémia, amelynek a nagy halott 1884 óta igazgatósági és tiszteletbeli tagja volt, csütörtökön déli 12 órakor rendkívüli ülést tart amelyen az Akadémia igazgatósági, tiszteleti, rendes és levelező tagjai vesznek részt. Az ülésen megbeszéli, hogyan vegye ki a részét az Akadémia az általános gyászból.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.)

József főherceg holttestét holnap Fiumében ideiglenes ravatalra fogják helyezni. A holttestet csak holnap este tudják Budapestre szállítani, mert a balzsamozás is Fiumében fog végbemenni.

József főherceg temetése vasárnap délután 4 órakor lesz, melyre a király is Budapestre jön. A Felső dél előtt 11 órakor fog megérkezni a fővárosba és már este fél 6 órakor visszautazik Bécsbe.

A főherceget a budavári Zsigmond kápolna sirboltjában fogják nyugalomra helyezni

Justh Gyula a képviselőház elnöke ma este fogja megbeszélni a vezérőrbizottsággal a temetés részleteit.

A főrendiház holnap ülést fog tartani, melynek egyedüli tárgya József főherceg elparentálása s a temetésen való részvétel megbeszélése lesz.

Függetlenségi szervezkedő gyűlés Magyarországon.

Vasárnap tartotta a függetlenségi párt szervezkedő gyűlését Magyarországon. Elnöknek választották: *Vertán Zoltán* szombatsági birtokost. Azenkívül községenként választottak alelnököket és jegyzőket. *Nadányi* robohányi földbirtokos nyitotta meg a szervezkedő gyűlést. Utána *Vertán Zoltán* szólt néhány szót.

Bővebben beszélt *Inger-Soliman* az exotikus ex-alkirály, kimpányi birtokos, a ki két jelzőre emlékeztette a magyart: »rajta« és »talpra.« Mindazonáltal jellemző keleti felfogással mondá, hogy az éles kardot még hüvelybe kell rejteni és csak az utolsó pillanatban kell kirántani.

Ugy látszik, az ex-alkirály ur békés napokban sem felejtheti a reá végzetes somáli hadiáratot s azért osztogat ilyen harcias tanácsokat a kardok és hüvelyek használatáról. No de reméljük, hogy bölcs tanácsa nem fog nagy kárt tenni senkiben. A csékei magyarok és románok úgy fogják őt követni, mint — a somaliak.

Június 25-én különben újabb s ezuttal nagyszabású szervezkedő gyűlést tartanak a csékei függetlenségiiek. A vasárnapi gyűlésen mintegy negyvenen voltak jelen, azok közül is kevés volt a választó.

A politikai válság.

Fejérváry pünkösdi kihallgatásával új fordulathoz jutott a válság ügye: most már biztosnak látszik, hogy *Tisza* megkapja felmentését — és helyét a *Fejérváry-kabinet* foglalja el.

Bécsi hírek szerint a kinevezendő *Fejérváry-kabinet* hatáskörét igen szűkre szabták. A kabinetnek főtárgya a folyó ügyek elintézése mellett a kvóta ellenjegyzése és folyósítása és a kereskedelmi szerződések megkötése minden áron.

Erőszakos ujonczozásról és passzív rezisztencia esetén az adók erőszakos behajtásáról egyelőre még nem volt szó. Megakarják óvni az alkotmányosság látszatát és ezért az új kormány nemcsak hogy a parlamentben be fog mutatkozni, hanem a koalícióval is érintkezésbe fog lépni a parlamenten kívül való tárgyalások megújítása tárgyában. A kinevezést Bécsben azért tartják sürgősnek, mert *Tisza* végre megtalálta a módját, hogy elbocsátását sürgőssé tegye: kijelentette ugyanis, hogy ő a kvóta döntés ellenjegyzésére nem mer vállalkozni és hogy sem ő, sem társai nem mernek újabb kereskedelmi szerződések kötésébe bocsátkozni.

A kabinet.

A *Fejérváry-kabinet* listája még mindig titok. Hiteles névsort senki sem tud és egyelőre csak találgatásokról lehet szó. A leginkább közkezen forgó kombinációt itt adjuk:

Elnökség, a latere és pénzügy: *Fejérváry Géza*.

Honvédelem: *Bihar* altábornagy.
Kereskedelem: *Vörös László* vagy *Rosznér Ervin*.

Földmívelésügy: *György Endre*.
Közoktatásügy: *Rosznér Ervin* vagy *Jósika Samu* báró.

Belügy: *Kristóffy József*.
Igazságügy: *Lányi Bertalan*.
Horvát: ?

A főrendek szervezkedése.

A főrendek szervezkedéséről érdekes közlemény jelent meg a *Magyar Allam* pünkösdi számában. A Magyar Allam közlése így hangzik:

A főrendek mozgalmáról lassanként ki fog tűnni, hogy sokkal jobb lenne, ha elmaradt

volna s a fölrirat meg nem valósulna. Mint hiteles forrásból értesülünk, *Széchenyi Imre* gró a lakásán tartott értekezleten nem oly indítvánnyal lépett föl, amely a koalíciós többséget támogatná. *Széchenyi* egy tervezetet mutatott be amely alapul szolgál a főrendiház fölriratának s a mely hangsúlyozza a hatvanhetes alap és a dualizmus előnyeit, azon óhajt foglalja magában, hogy bizonyos középut keressék a parlamenti kormányzás helyreállítására. Ez a tervezet magán az értekezleten sem talált általános helyeslésre. Különösen *Pallavicini Ede* őgróf helytelenítette ezt az álláspontot s azt a nézetét fejezte ki, hogy tekintet nélkül a 67-es alap előnyös vagy hátrányos voltára, a főrendek fölrirata az alkotmány épségben tartása s a meglevő törvényeknek teljes végrehajtása mellett szálljon síkra. Egyelőre abban állapodtak meg, hogy a főrendiháznak állást kell foglalnia s ezért az ülést összehívják. A főrendiházban tehát két felfogás fog megütközni, de félt, hogy az ellenzékiek kisebbségben maradnak.

Az új görög kath. püspöki székház fölszentelése.

Pünkösöd első napján nagy ünnepélyességgel ment végbe *Radu Demeter* dr. nagyváradi gör. kath. püspök monumentális új székházának fölszentelése.

Az ünnepségről tudósítók a következőkben számol be:

Az új székház két erkélyéről egy-egy nemzeti lobogó jelezte az ünnepélyt, mely ünnepély misével vette kezdetét.

Az egyházmegye papsága háromnegyed 9-kor körmenetben vonult a gör. kath. székesegyházból a püspöki palotába élén *Laurán Agoston* pápai főpap, káptalani helynökkel, *Mihályi* érsekért s *Radu* és *Hosszu* püspökökért. Ez alatt pedig a templom teljesen megtelt hívekkel s a felavató ünnepre meghívott előkelőségekkel. Uttóbbiak a papság padjaiban foglaltak helyet.

Ott voltak:

Várady L. Árpád ez. püspök, miniszteri osztálytanácsos, a kultuszminiszter képviselőjében, dr. *Beóthy* László főispán, *Csanády* Artur altábornagy, báró *Karg*, *Békessy* ezredesek, *Pogány* Károly Krassó-Szörénymegyei főispán, *Medvigy* Mihály táblai tanácselnök, *Mayor* alezredes, *Széchenyi Jenő* és *Bundala* Mihály kanonokok, *Rimler* Károly polgármester, *Hlatky* Endre, *Buteán* János dr. *Dési* Géza és *C. Popp* István (Aradmegye) képviselők, dr. *Bozóky* Alajos jogakadémiai igazgató, dr. *Hoványi* Gyula, *Novotny* S. Alfonz, *Eröss* Rezső, *Rezey* Szilviusz békésmegyei kir. tanfelügyelő, *Rádl* Ödön, *Antal* Agoston főesperes (Belényes), *Papp* Miklós pénzügyigazgató, *Mangra* Vazul gör. kel. püspöki helynök, dr. *Radu* Jakab főesperes (Lugos), dr. *Hoványi* Géza, *Mezey* Mihály, dr. *Fodor* Viktor honvéd főorvos, dr. *Mangra* Aladár tvszéki bíró (Arad), *Vulkán* József, *Papp* János volt képviselő, *Pekánovits* Imre, *Mayer* Antal, ifj. *Rimanóczy* Kálmán, *Stefanika* László gimn. igazgató helyettes (Belényes), *Román* József, *Kiss* Döme, *Lázár* Aurél, *Major* nyug. járásbíró (Balázsfalva), dr. *Szucsá* János ügyvéd (Arad), dr. *Szelegián* Camil gimn. tanár (Belényes), dr. *Máthé* György albiró, *Kretz* Ambrus (Belényes), *Zigre* Miklós, dr. *Papp* Coriolán. A karzatokon előkelő hölgyközönség foglalt helyet.

Pont 9 órakor nagy harangzugás közepette bevonult a papság, élén teljes egyházi díszben *Mihályi* Viktor balázsfalvai gör. kath. érsek, *Radu* Demeter nagyváradi és *Hosszu* Vazul lugosi püspökökkel és az idegen kanonokokkal. Majd kezdetét vette a nagymise, melyen az érsek pontifikált. Közben *Mihályi* érsek szent beszédet olvasott fel románul. A mise, mely alatt a képezdei énekhar adott elő egyházi darabokat, fél 12-kor ért véget.

Ekkor a papság a palota fölszentelésre meghívott előkelőségekkel az új székházba vonult körmenetben nagy közönségtől kísérvé, a fölszentelési aktusra. A szentelés a kupolateremben ment végbe s azt is az érsek végezte. Majd megáldotta a többi termeket is. A föl-

szentelés után a palota kiváló izléssel berendezett termeit tekintették meg a vendégek s a bebocsátott közönség.

Délben nagy ebédet adott Radu püspök székházának felszentelése alkalmából.

Az ebéden résztvettek:

Az asztalfőn Mihályi érsek ült, tőle jobbra Csanády altábornagy, Hosszu lugosi püspök, Beóthy főispán, balra a házigazda: Radu püspök, Várady püspök, szemben Laurán kápt. helynök foglaltak helyet.

A rózsagirlanokkal díszített asztaloknál ültek továbbá: Pogány Károly főispán, dr. Miskolezy Ferencz alispán, Rimler Károly polgármester, Medvigy Mihály, Sável Kálmán főügyész, báró Karg János, Békessy ezredesek, Mayor alezredes, Moldován János nagyprépost és Ujlakán János, Papp Gábor kanonokok (Balázsfalva), dr. Boros János pápai praelátus (Lugos), Széchenyi Jenő, Bundala Mihály kanonokok, Gerő Ármán, Bary József, Oszterlamm Armin, Papp Miklós, Novotny S. Alfonz, Schöplín Agoston, dr. Bozóky Alajos, Hlatky Endre, Popp C. István, Buteán János, dr. Dési Géza képviselők, dr. Popu György, Mangra Vazul, Sarkady Tihamér, Kőváry Tivadar, Nages Mózes, dr. Rezei Szilvusz, Antal Agoston, dr. Radu Jakab, dr. Mangra Aladár, Butyka Lajos, dr. Hoványi Gyula, Miskolezy Barna, Bárány Árpád, Mezey Mihály, ifj. Rimánóczy Kálmán, dr. Hoványi Géza, Stauber József, dr. Vucskics Gyula, dr. Popovits György, dr. Vimmer Julián, Rádl Ödön, Papp János, Putnoki Miklós (Lugos), dr. Papp Izidor (Lugos), Pekánovits Imre, Eröss Rezső, Sulyok István, Kléborfer Lambert, Gera Sándor, Gentz János, Ardeleán Cornél plébános (Nagy-Károly), Mihályi N. mármarosi birtokos, Mayer Antal, Román József, Vulkán József, dr. Papp Coriolán, dr. Kiss Döme, dr. Lázár Aurél, Zigre Miklós, dr. Máthé György, Major Vazul (Balázsfalva), Popovits Miklós, Kretz Ambrus (Belényes), Tóbiás Miklós, dr. Miku érseki titkár, Dobjeán kolozsvári esperes, Stefanicu László, dr. Szucsú János (Arad), dr. Szelegián Kamil, dr. Dorusa az Urirea gör. kath. egyházi lap szerkesztője s az udvari papok.

Az ebéd gazdag s pompás menüje a következő volt:

Consommé quenelles des volailles
Petits patés à la Victoria
Fruits du Dragan Sauce Russe
Filet de Boeuf Jardinière
Selle de chevreuil — Sauce Cumberland
Oisons à la Broche
Salade Romaine — Compotes
Glace à la d'Albufera
Dessert — Fromages — Fruits

A pezsgőnél megkezdődtek a pohárköszöntők.

Mihályi érsek latinul a pápára, magyarul a királyra és románul Radu püspökre mondott toasztot. A királyt illetőleg azt mondta:

A gondviselést esdve kérjük: oltalmazza ő császári és apostoli királyi felsége I. Ferencz József legkegyelmesebb urunk életét és a Szentlélek Uristen mutassa meg neki — mint már többször tette — a biztos fonalat, melynek segítségével a jelen válságból is kivezetheti az országot. (Lelkes éljenzés).

Radu püspök románul az érseket, Hosszu püspököt és összes vendégeit éltette.

Ezután Hosszu Vazul lugosi püspök mondott nagyhatású, lelkes hazafias pohárköszöntőt magyarul s beszédjét fohászszerűen fejezte be, hogy Szent István koronájának egise alatt valamennyien együtt működünk a haza javára.

Nagy figyelem között beszélt Várady Árpád püspök, ki Radu püspököt éltette remek költői beszédjében. Nagy hatást keltettek szavai, mikor arról szólt, hogy a palota gyönyörű márvány lépcsőháza minden szépsége mellett is hideg, de életet ad bele a palotába az a szív, a mely melegít. E szív Radu püspök szíve, ki a palota lakója s nemes szívével fog működni sokáig. (Éljenzés).

Dr. Beóthy László főispán szintén a püspök egészségére ivott. Rimler Károly polgármester pedig a város nevében köszöntötte a püspököt. Kifejezést adva annak, hogy ez alkalom közelebb fűzte a püspököt a városhoz, kérte, osz-

tozzék e város gondjaiban, örömeiben s ha kell, első legyen a vigasztalók között.

Sorban beszéltek aztán Laurán Agoston, Vulkán József, Ditz Mihály. Csanády altábornagy beszélt ezután, Radu püspökre, majd Nagyvárad városára üritette poharát. Toasztját magyarul kezdte és végezte, közbe németül beszélt. Széchenyi Jenő szellemes beszédben Radu püspököt éltette, ki rombolni jött ide, hogy annál szebbet építhessen. C. Papp István a házigazda vendégszeretét köszönte meg. Gera Sándor püspökségi intéző a palota építőjét, ifj. Rimánóczy Kálmánt, éltette.

Radu püspök felolvasta Szmracsányi püspök rendkívül meleghangú szívélyes táviratát s ezzel kapcsolatban Szmracsányi püspökre szép pohárköszöntőt mondott.

Az előkelő társaság fél 5 órakor bontott asztalt.

Radu püspök a székház avatás alkalmából sok táviratot kapott.

Legközelebb nagy estélyt rendez Radu püspök palotájában. A rendezés munkálatait már megkezdték, de az estély megtartása József főherceg halála miatt halasztást szenved.

A vasutasok zászlószentelési ünnepe.

Impozáns, minden tekintetben nagyszabású ünnepünk volt vasárnap Nagyváradon a vasutasoknak.

A rendezők hónapok óta fáradságot nem ismerő kitartással készítettek elő az ünnepélyt s a fáradozásnak meg is volt a kellő sikere, amelyre büszkék lehetnek. Résztvett ünnepünkben a város társadalmának minden rétege, osztálykülönbség nélkül. Mozgalmasabbá tette az ünnepélyt a sok idegen vasutas, akik az egész megyéből s az ország különböző pontjáról ideérkeztek.

A szép ünnepélyről a következő tudósítást adjuk:

Felvonulás a templomba.

Reggel 8 óra előtt már sűrű egymásutánban vitték a kocsik a koszorús párokat a vasutállomásra, ahol a rendezőség Váradi Ignác h. állomásfőnökkel élén, intézkedtek.

Közel 9 óra volt, mikor az impozáns menet megindult a vasutállomástól a Fő-utcán, elől a kolozsvári vasuti zenekarral s utánna a vendégek, a nagyváradai tüzoltók, kath. legényegylet, az iparosifjak önképző köre, a brassói, kolozsvári vasutasok, a pinczeregylet, mindannyian disz zászlóik alatt. Ezután magyar parasztruhába öltözött 12 pár kedves gyermek s végül 56 fiatal koszorus pár. A menetben még részt vettek az állami és városi hivatalok, a közös és honvéd tisztikar, Csanády altábornaggyal és Békessy ezredessel, továbbá az eszéki, debreczeni, zombori és nagyváradai vasutasok. A felszentelendő zászlót Hidy József vasutas vitte fekete tokban.

Midőn a menet eleje a b. Gerliczy házhoz ért, Várady Ignác h. állomásfőnök felkérte özv. b. Gerliczy Félixné szül. gróf Korniss Lujza urhölgyet, hogy mint védnök, vegyen részt az ünnepélyen. A közszeretet és tiszteletben álló grófnő szíves készséggel csatlakozott a menethez, amely mikor a Fő-utcán teljesen kibontakozott, meglepően impozáns képet nyújtott. A hol a menet elvonult, óriási közönség foglalta el kétoldalon a járdákat.

Féltiz óra tájban érkezett a menet a Szent László templomhoz, ahova már csak nehezen tudtak bejutni. A templom környékét is egészen ellepte az ünnepelő közönség.

A zászló felszentelése.

Özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné szül. b. Gerliczy Stefánia urnő a templomban várta be a menetet s a szentélyben felállított imázmolynál végig hallgatta a szent misét.

A templom közepén fenntartott keskeny üreg térségén csak nehezen tudott bejutni a menet egy része. Özv. báró Gerliczy Félixné

és Butyka Lajos állomásfőnök bevonultak a szentélybe s a zászlóanyához csatlakozva varták be a zászlószentelést. Itt bontották ki a nehéz bordó selyem zászlót, amelynek egyik oldalán Biharmegye czimere, másik oldalán »M. Á. V.« koszoruegylete felírás s a magyar korona volt remek himzéssel. A zászló hegyén az aranyos szárnyas kerék s felette a magyar korona diszlik.

A szent mise végével Pálffy Béla főreáliskolai hittanár tartotta meg alkalmi hitszónoklatát általános figyelem között. Röviden megemlékezett pünkösdi ünnepének jelentőségéről, majd szép lendülettel áttért a vasutasokra, kik annyi fáradsággal és életveszéllyel szolgálják a közérdeket. Mint fegyvertelen hősöket állította a hallgatóság elé őket, akik az idő minden szakában önfeláldozással örködnek a rájuk bízott vagyoni és élet felett.

Az életben előfordult példakkal mutatta ki ezt az önfeláldozást. Megkapó része volt beszédének, mikor rámutatott azon hazafias működésre, amit a M. Á. V. személyzete kifejtett idegen, ellenséges népek között. Végül emelkedett hangú fohászában kérte Isten áldását a vasutasokra.

A szent beszéd után dr. Vucskics Gyula plébános felszentelte a remek zászlót, az előirt szertartások mellett. Nyomban utánna bevették a szegek egy részét.

Dr. Vucskics Gyula ütötte a zászló nyelébe az első szeget »Isten szent nevében«.

Ugyancsak ő dr. Szmracsányi Pál püspök képviselőjében, a kegyelmes főpásztor óhajához képest ezen jelmonddal verte be a második szeget: Isten bőséges áldása lebegjen a M. Á. V. személyzetén. A harmadik szeg Vinkler József püspök megbízásából szí tén dr. Vucskics Gyula plébános verte be, aki a részére küldött szeg beverésénél azon hó óhaját fejezte ki, hogy lobogjon a felszentelt zászló magasan, hirdesse a munkának tisztességét, s a magyar vasutasok jólétét.

Ezután özv. b. Gerliczy Félixné szül. gróf Korniss Lujza védnökő »Isten dicsőségére és a magyar haza javára« jelmonddal verte be a szöveget.

Végül Pálffy Béla hittanár a saját, valamint a főreáliskola és a kath. legényegylet részére küldött szegeket verte be a hit, tudás és szeretet nevében.

Ezzel a templomban véget ért az ünnepély.

A diszszátorban.

A templomból az ünnepelő közönség a Szent László szobor mellett felállított diszszátorban vonult, amely előtt a rendőrség kétélkoszorut vont.

A sátorban megjelentek mindazok a notabilitások, akik az ünnepély templomi részénél jelenvoltak.

A megnyitó ünnepi beszédet Papp János, a M. Á. V. koszoruegyletének elnöke tartotta. Csinos szép beszédben változta az egylet célját. Az egymás iránti becsülésre, szeretetre buzdította kartársait s kidomborította a vasutasok életét, hivatását. A szép beszédet zajosan megélték s utánna a kath. legényegylet dalárdája, a kolozsvári vasutasok zenekarának hangjai mellett a Hymnust énekelte.

As ünnepi beszédet Varga Gedeon ev. ref. segédlelkész mondotta, élénk tetszés mellett. Végül az ev. ref. énekkar szépen előadott éneke fejezte az ünnepély ezen részét s kezdetét vette a szegek beverésének folytatása.

Itt az első szeget özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné szül. b. Gerliczy Stefánia védnökő verte be a zászló nyelébe s utánna az altábornagy a többi notabilitások és küldöttek következtek.

Már jóval elmúlt egy óra, mikor a szegek beverése véget ért.

A diszslakoma.

A Zöldta nagytermében 300 teritékű lakoma volt déli 2 órakor, amelyen az asztalfőnél özv. Gerliczy Félixné, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné s körülötte az előkelőségek foglaltak helyet.

Csak természetes, hogy a pohárköszöntők

nagyban élénkítették a különben is kedélyes hangulatot Frappáns hatása volt különben özv. Des *Echerolles-Kruspér* Sándorné védnökő felköszöntője, amelyben köszönetet mondott az egyesület vezetőségének s Isten áldását kérte az egyletre és támogatásáról biztosította.

Este jól sikerült kedélyes táncmulatsággal fejezték be az ünnepélyt. Az idegen vendégek egy része hétfőn a közeli fürdőket látogattak meg. A szép ünnepély a legszebb rendben folyt le és sokáig kedves emlékében marad azoknak, akik részt vettek benne.

Rablógyilkos cigányok.

— Gyilkosság a Wolfi erdőben. —

A Wolfi erdő sűrűjének ismét szomorú szenzációja van; pünkösdi vasárnapján három oláh-cigány megölt egy szegény napszamos asszonyt, hogy azt összekuporgatott pár koronájától megfossza. A rablógyilkosságnak különös érdekességet kölcsönöz az a körülmény hogy ép ott lett elkövetve, ahol a múlt évben meggyilkolták áldozatukat, a már akasztófára ítélt cigányok.

A gyilkosság felfedezése után a rendőrség rögtön szigorú vizsgálatot indított és ennek köszönhető, hogy az elvetemült rablógyilkosok még tegnapelőtt kézrekerültek.

A borzalmas rablógyilkosságról tudósítónk a következőket jelenti:

A gyilkosság előzményei.

Pünkösdi vasárnapján a Wolfi korcsmában három cigánylegény pálinkázott, kik közül kettő *Varga Károly* és *Monor József* vályogvetők Kisjenő tájékáról jöttek nemrégiben Váradra munkát keresni. A harmadik pálinkázó cigány *Butta Jeremiás* honvédbaka volt, ki a nagyváradi 4-ik honvédegységekben szolgált ez idő szerint mint közember. Butta pünkösdi vasárnap reggel engedély nélkül megszőkött a kaszárnyából s egyenesen pálinkázni ment cimboráival. A mint javában pálinkáztak a cigányok, egy napszamosasszony jött be a korcsmába, a ki egy pohár pálinkát ivott meg. Az asszony 5 koronással fizetett, mit a cigányok is láttak. Az asszony a fizetés után rögtön eltávozott a korcsmából. A cigányok a távozás után összebeszéltek, hogy utánna mennek az asszonynak, hogy kirabolják. A beszédet nemsokára tett is követte, amennyiben a három haramia hamarosan fizetett és az asszony után ment.

A korcsmától nem messze utól is érték az asszonyt, a kit körülvettek és beszélgetésbe elegyedtek vele. Az asszony a nagy erdő felé ment s a cigányok mindenütt vele tartottak, mondván, hogy nekik is arra van dolguk. A barátságos beszélgetéssel hamar telt az idő, úgy hogy csakhamar a vályogvetők telepéhez érkeztek.

Itt nem volt senki és biztonságban érezték magukat a cigányok, megragadták és leteperették a mit sem sejtő asszonyt és elvették tőle kendőjét, mibe a pénzcsekkéje bele volt kötve. Miután kirabolták a szegény asszonyt a leiketlen zsványok, befutottak a cigányásztrák közé, hol elrejtőzve megosztották az elrablott pénzen.

A gyilkosság.

A megtámadott asszony a rablók távozása után fölkel a földről és futásnak eredt, nehogy ismét a gazemberek kezei közé kerüljön. A cigányok azt gondolták, hogy az asszony az ütlegek következtében eszméletét veszítette, de mikor látták, hogy a szerencsétlen teremtés menekülni akar előlük, összebeszéltek, hogy utána menve megfogják és megölik, nehogy még a bíróságnál feljelentse őket. A gyilkosság végrehajtását Butta Jeremiásra bízták, ki gyors

iramodással nemsokára a remegő asszony háta mögött termett.

Ez már távol a Wolfi-korcsmától, a fogyvásárhelyi nagyerdő mellett történt.

Az asszonynál még volt pénz a második megtámadásnál s ezt iparkodott a rablók elől elrejtetni, amikor már azok a közelében voltak.

A cigányok láttak mindent. Butta oda kapott mindjárt a támadás kezdetén az asszony nyakához s leszakította az odaerősített pénztartó zacskót. Azután öklével ütni kezdte áldozatának arcát, míg az a földre nem rogyott: itt már lábával kezdte taposni a szerencsétlen teremtést. Ekkorára már oda érkezett a másik két rabló is, kik szorítani kezdték a szerencsétlen asszony nyakát s mindaddig szoritották, amíg csak meg nem fulladt.

A gyilkosok elfogatása.

Hétfőn reggel 6 óra tájban Hoducz János városi csordás a Wolfi korcsma és Schenkertanya közt levő nagylegelőn mintegy 600 lépésnyire az országúttól a Köröspartra ereszkedő egyik mélyedésben egy női holttestet talált, mely kendővel volt letakarva. A csordás jelentést tett a rendőrségnek, honnét 8 óra után *Eleméry Ferencz* bűnügyi kapitány, dr *Nemes Aron* orvossal és több nyomozó rendőrrel azonnal a helyszínére sietett. Nyomban megállapították a hullán, hogy úgy fojtották meg. A nyomozást vezető kapitány a csordás felvilágosítása alapján rögtön Fugyvásárhelyre ment és itt *Sebestyén Sándor*, valamint több falubeliek vallomása alapján elfogta *Monor József* és *Varga Károly* fogyvásárhelyi vályogvető cigányokat, kikkel együtt a meggyilkolt nő vasárnap délután fogyvásárhelyi Weisz-féle korcsmában pálinkázott. Ugyancsak a szemtanuk előadása szerint megállapította a bűnügyi kapitány azt is, hogy a két cigányon kívül egy honvéd katona is együtt ivott az asszonnyal, akit azután ittasan elvezettek a korcsmából 6 óra után a cigányok putriájához és itt a zsebében lévő pénzt elvették tőle. Azt is látták sokan, hogy az asszonyt azután a katona kísérte Nagyvárad felé. Kétségtelen tehát, hogy ez a katona fosztotta ki az asszonyt végkép, elszedvén a még ingébe rejtett néhány koronáját és meggyilkolván őt.

A vasra vert cigányok vallomása alapján még hétfőn délelőtt megkerült a katona is. *Butta Jeremiás* 22 éves kisjenői illetőségű tényleges állományú nagyváradi honvéd személyében. *Butta Jeremiást* tegnap már átkísérték a rendőrségre, kihallgatása alkalmával azonban kereken tagadott mindent; azt erősítvén, hogy vasárnap Kisjenőben lakó édes anyjánál járt. Tegnap midőn ismét a rendőrségre hozták, beismert már annyit, hogy tényleg együtt ivott Fugyvásárhelyen a cigányokkal és asszonnyal és hogy azokkal együtt távozott el a korcsmából. A cigány katonánál 3 korona pénzt találtak és midőn vasárnap éjtél után a laktanyába ért erősen ittas is volt. További kihallgatása és elítéltetése a hadbírósa dolga. *Monor József* és *Varga Károly* egyelőre még a rendőrségen vannak, honnét az ügyészségre kerülnek. Az áldozat *Méhesi Mari* vedres-ábrányi illetőségű oláh asszony, aki *Vetka Mihály* váradi napszamosossal élt vadházasságban és itt hulláját több felismerték. A hulla a törvényszéki orvosi boncolását tegnap délután tartották meg, melynek során a folytas okozta a halált kétségkívül megállapították.

Beismerés.

A rablógyilkosok tegnap késő este tettek csak teljes beismerő vallomást *Monor József* és *Varga Károly* cigányok *Eleméry* bűnügyi kapitány előtt.

Beismerik ugyanis, hogy ők ketten és *Butta Jeremiás* pénzt látván az asszonynál, elcsalták a korcsmából a cigány putrihoz, ahol azután — az asszony szoknyájának zsebet egyszerűen kifordították. A nála talált pénzen megosztották és azután az asszonyt, ki ittas is volt, elkergették a kunyhótól. Az asszony el

is indult, de megfenyegette a cigányokat azzal, hogy panaszra megy ellenük. Erre *Butta Jeremiás* azt mondta a másik két cigánynak, hogy az asszony után megy, mert még pénzt sejt nála, a két cigány pedig megbiztatta *Butta Jeremiást*, hogy akkor már egy füst alatt pusztítsa is el az asszonyt. *Butta Jeremiás* erre vállalkozott is és borzalmas pontossággal el is járt feladatában. A gyilkosság esti 7 és 8 óra között történt és egész lefolyásában állatiasan aljas volt.

UJDONSÁGOK.

Dr Karácsonyi János installációja.

Steinberger Ferencz dr árván maradt irodalmi stallumának immár van örököse, tegnap igttatták be stallumába az új kanonokot dr *Karácsonyi* Jánost, kinek kinevezése osztatlan örömet keltett az egész egyházmegyében.

A káptalani mise után *Fetser Antal* apátkanonok és *Mayer Antal* szentszéki jegyző kíséretében lépett az új kanonok az oltár elé s a *Szentlélek* Isten segélyül hívásával megkezdődött az ünnepélyes aktus.

Az installáló *Fetser Antal* apátkanonok előbb a kartársi, a baráti szeretet melegségével parentálta el a korán elhunyt *Steinberger Ferencz* dr-t.

Megdöbbenéssel, mint derült égből lecsapó villám vágott be a sötét januári éjszakába a hír, hogy kartársunk jobb hazába költözött. Azt sem tudtuk, hogy beteg, hiszen csak az időben néztük lelkünknek gyönyörűségével, nemes büszkeségével mint vezeti a hitvallásos iskoláink érdekében vívott védő harcokat. Csata-terén hullt ki kezéből a kard s a váratlan vesztesség nagysága csak növelte fájdalmunkat.

Közel harmincz éves paedagogiai munkássága után jött át a szatmári anyaegyházból *Szent László* megyéjébe s bár a későn átültetett fa csak nehezen ver gyökeret, ő rövid idő alatt megnyerte mindnyájunk becsülését, megszerezte mindnyájunk szeretét. Talán a közeli halál érzete sugalta neki, hogy édes anyjának sirboltot építsen s így haló porai is közöttünk, *Szent László* földjén pihenjenek. Fogadja lelkét szívébe a keresztény nevelők eszménye, *Jézus*, mi pedig őrizzük szeretettel emléket.

Még egyszer a legmagasabb királyi adománylevelével olvasásánál fölhangzott *Steinberger Ferencz* dr neve s ezzel aztán örökre az őt ismerő, az őt szerető szívekbe záródott jószágos emléke.

Fetser kanonok szemében megcsillogtak a részvét könnyei, mikor elkezdte fejtegetni a kettős öröm okát, mely egyházmegyénket *Karácsonyi* János dr kinevezésével érte.

Alapos jogi és történeti ismerettel részletezte ezután a váradi káptalan litterarum stallumjainak történetét. I. *Ferencz* király 1804-ben alapította e stallumokat, legelső birtokosai még az egyházmegyei papság kebeléből kerültek ki, de azóta *Karácsonyi* János az első, ki váradi pap léteire irodalmi stallumot foglal el. Hálátelt szavakkal emlékezik meg *Szmrecsányi* püspök Ö exczellenciája érdemeiről, ki már e kinevezéssel is örökre aranybetűkkel irta be nevét az egyházmegye történetébe.

Majd az kanonok felé fordul s magasan szárnyaló beszéde további folyamán azt az örömet ecsetel, melynek alapja *Karácsonyi* dr személyében rejlik. Buzgalma, példás papi élete, erényei nem csak egyházmegyénk büszkeségévé teszik őt, hanem az ifjkor legelső

éveitől kifejtett munkássága, páratlan szorgalma s hatalmas tudása előtt meghajtja zászlaját a Magyar Tudományos akadémia is, midőn rendes tagjai sorába igtatta őt. Isten bőséges áldását kívánja az új kartársra, hogy Szent László egyházmegyéjének beléhelyezett bizalmát, minél fényesebben váltsa valóra.

Majd Mayer Antal szentszéki jegyző messze csengő hangon olvasta fel a legkegyelmesebb királyi adománylevelet, mire a szokásos formassággal megtörtént Karácsonyi dr. kánon-szerű beigtatása.

Ezután az új kanonok emelkedett szó-lásra. Ha végig tekint életének eddigi folyásán mindenütt a váradi püspökség és káptalan jószágos pártfogásával találja magát szemben. Ő, a mindennapi kenyérért küzdő családnak gyermeke, a Szent József intézetben gondtalanul élhet középiskolai tanulmányainak, majd a növendékpapság sorába lépve a pesti egyetemre küldik, hol történeti pályázataival a váradi káptalan egyik tagja adja kezébe a történetirői tollat. Majd az igazi nagyságot olyan nyira jellemző szerénységgel szólva eddigi munkásságáról, erős fogadást tett, hogy ezentúl kettőzött buzgalommal kutatja egyháza, hazája történetét.

A gyönyörű beszéd a hely szentségéhez mért lelkes éljenzajt váltott ki a jelenlevő hallgatóságból, mire ünnepélyes Te Deummal a beigtatás szertartása véget ért. M.

* **Személyi hírek.** Mihályi Viktor balászfalvi gör. kath. érsek székhelyése hazautazott. — Hosszu Vazul lugosi püspök Nagyváradról Budapestre utazott. — Dr. Várady L. Arpád cz. püspök, miniszteri osztálytanácsos Nagyváradról visszatuzott Budapestre.

* **A zárszámadás a bizottságok előtt.** Nagyvárad város zárszámadása e héten kerül a bizottságok elé. Négy napon át tárgyalják a különféle bizottságok. Junius 14-én, szerdán délután 3 órakor a gyermek kórházig. választmánya, 4 órakor a nyugdíj bizottság, jun. 15-én d. u. 3 órakor a villamos felügyelő bizottság, 16-án délután 3 órakor pedig a pénzügyi szakbizottság tárgyalja a zárszámadást.

* **Egyházmegyei hir.** Némethy József egyházmegyei áldozópap, ki a kolozsvári egyetemen készül a tanári pályára, ideiglenesen székesegyházi karkáplánnak nevezte ki a püspöki helynök.

* **Hivatalos órák a kir. pénzügyigazgatóságnál.** A nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságnál holnaptól kezdve a nyári hivatalos óra beosztás lép életbe. Junius 15-től szeptember 15-ig reggel 7 órától déli 1 óráig lesznek a hivatalos órák.

* **Jutalom a rendőrségnek.** A polgármester a közgyűlés elé terjesztett jelentésében már elismeréssel emlékezett meg a rendőrségnél a kőműves sztrájk alkalmából kifejtett tapintatos és erélyes intézkedéseért, ami az egész város közönségének helyesléssel találkozott. A városi tanács ezen elismerésen felül jutalmazni is kívánja Papolczy Ferencz főkapitány helyettes és a rendőrtisztek és legénység buzgó működését s felhívta a főszámvevőt, hogy erre fedezetet mutasson ki.

* **A rózsakiállítás.** Pünkösöd másodnapján és tegnap kedden városunk jótékony hölgyei rózsakiállítást rendeztek a Pannonia téli kertjében felerészben Nagyvárad város árvaháza, felerészben pedig a felállítandó izr. leányárvaház javára. A kiállítás meglepő szép volt. A kertészet legpompásabb remekei illatoztak szebbnél szebb rózsákban szemet gyönyörködtető színváltozatokban. Első nap igen sok látogatója volt a kiállításnak s délután katonazene szórazta a közönséget. Tegnap már megcsap-

pant az érdeklődés. Mindkét nap előkelő hölgyeink nagy számmal jelentek meg s nagy buzgalommal tevékenykedtek a siker érdekében. Bájos urileánykák kedves pajzánsággal szolgálták a jótékonyt a rózsák árulgatásával. A siker érdeme özv. des Echerolles Kruspér Sándorné és özv. ifj. Schwartz Abrahamné, kik napok óta fáradoztak a kiállítás érdekében. Nagy hála kötelezte a rendezőséget Csanády Artur altábornagy bájos neje, ki mindkét nap órákat töltött a kiállításon s tevékeny részt vett a rendezés munkájában s lebilincselő kedveséggel társalgott a kiállítás vendégeivel. Hálája jeléül tegnap délután a rendezőség elnöknői diszes csokorral lepték meg az altábornagynt özv. des Echerolles Kruspér Sándorné köszönte meg szép szavakkal Csanády Arturnénak önzetlen közreműködését s nyújtotta át a csokrot, melynek vörös fehér-kék-szallagjain a következő felírás van: Nagyvárad városi árvaház elnöknője — Nagyvárad izr. nőegylet létesítendő leányárvaházának elnöksége. A kiállításon közreműködtek még a következő hölgyek: Báró Karg Jánosné, Békéssy Józsefné, özv. Grunwald Henrikné, Szentlélek Kálmánné, Kiss Döméné, Jóny Lászlóné, Daksy Kornél főhadnagyné, Dus Lászlóné, Batig Ferenczné Butyka Lajosné, özv. Harrach Józsefné, Hutshenreiter Ida, Eröss Rezsóné, Eleméry Istvánné, ifj. Rimanóczy Kálmánné, Fehér Józsefné, Schütz Albertné, dr Bartha Jánosné, Bordé Károlyné, Sonnenfeld Adolfné, Lánvler Ferenczné, Moskovits Miksáné stb.

* **Schlauch Géza temetése.** A pénteken este hirtelen elhunyt rendőrorvosnak dr Schlauch Gézának pünkösöd vasárnapján volt a temetése a kerepesi-uti temető halottas házából. A koporsón a boldogtalan fiatal özvegy hatalmas babékoszoruja díszlett. A temetés délután fél négy órakor ment végbe. Nagyszámú gyászoló közönség gyűlt össze a szertartásra. A ravatalt a gyászbaborult rokonság állotta körül, az özvegy: Szulyovszky Gabriella, Magduska, az elhunyt leánya, Schlauch Nándor jószágkormányzó, az édes atyja, dr Szulyovszky Dezső országgyűlési képviselő, az apósa testvérei, sógorai és sógornői. A gyászoló közönség soraiiban ott voltak: Ugron Gábor országgyűlési képviselő, Boda Dezső rendőrtanácsos, Pekary Ferencz rendőrtanácsos, Jeszenky Gellért rendőrkapitány, Pekary József rendőrfogalmazó, dr Rózsaffy Alajos rendőrtörvos, dr Szily József IV. ker. tiszti orvos, a rendőrorvosi kar testületileg, a rendőrtisztviselők nagy számban és a fővárosi kar számos tagja. A gyászszertartást a józsefvárosi plébánia egyik lelkésze végezte. Az elhunyt lelki üdvéért e hónap 14-én lesz az engesztelő szent sime áldozat a józsefvárosi plébánia templomban.

* **Jótékonyág.** Özv. dr Harrach Józsefné a Biharmegyei és nagyvárad nőegylet részére 1250 koronát juttatott mely kegyes adományért hálás köszönetét nyilvánítja a nőegylet elnöksége.

* **Tolvaj krónika.** Varga Béla állítólag kolozsvári illetőségű 20 éves faczér szabósegéd tegnap előtt délelőtt egy tört fedelű arany órát vitt Gerő Lajos óráshoz javítás végett. Midőn azután megtudta, hogy a javításért 2 korona díj jár felajánlotta az órát elzalogításra 24 korona ellenében. Az óras nem volt hajlandó zalogba tenni az órát, ellenben elkísérte az ifjut egy zálogházba, ahol az órára 40 korona kölcsönt adtak. Tegnap délután azután panaszt emelt Stern József mérnökjelölt, hogy Fő-utca 12. szám alatti lakásából a hajnali órákban éjjeli szekrényéről arany zsebóráját ellopták. A rendőrség bünyügyi osztálya azonnal értesítette eme lopásról a zálogosokat és ékszerészeket és így történt, hogy Gerő Lajos óras ma délután a Zöldfa utcán elfogta a tolvajt Varga Béla személyében, aki tegnap járt nála. A

rendőrségre került jómadár beismerte a lopást, azon hozzáadással, hogy tegnap délután sem volt ő tetlen, ellenben délután 2 óra tájban a Korona kávéházból egy női órát lopott el és azt 6 koronáért nyomban elzalogosította. Néhány korona pénzt, egy ujonnan vásárolt nikkel zsebórárt és a János vitéz pontos szövegkivonatát találták nála. Lezárták. — Schwartz Márkusné Német-utczán 21. sz. a lakásáról szürke színű és zöld bélésű szörmegallérját 170 korona értékben ellopták. — Drigo Tógyer Vaskoh-Baresti földműves tegnapelőtt a Várad-Velencei Budai-féle korosmában aludt kocsiján a szinben. Tegnap virradóra 170 korona pénzét lopták el a zsebéből. — Özv. Feldmanné kárára két hosszú kikötő láncot 60 korona értékben és 120 korona értékű zuhany alkatrészeket loptak el. Mindhárom lopási ügyben a nyomozás folyamában. — Kiss Etel varrónő nővérei tegnap este érkezett haza Szalontáról vonaton. Utközben a szakasza belépett egy tűzér szakaszvezető és a varrónők ölében levő pénztárczát zsebrevágván távozott és Ösiben leszállott. A káros panaszára Vass Károly rendőrelőőr azonnal kiment vele a tűzéraktanyába, ahol Gurzo Lajos tűzér szakaszvezetőben a tettest felismerték a károsok. A szolgálatban levő ügyeleti tiszt azonnal megmozdította a jeles altisztet és meg is találták nála a 13 koronát tartalmazó bugyelárist, melyet a káros nyomban meg is kapott.

Pannonia étterem és teli kert.

Első minőségű Dréher-féle **KOBONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.** Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x *Kalapok, cipők, fehérművek, nyakkendők, keztük, harisnyák és mindennemű nyári divatárak leszállított árban beszerezhetők*

FÁBRY TESTVÉREK-nél
Fő-utca, Moskovits-palota.

x **A Lloyd orfeum** igazgatósága ezúton értesíti a n. é. közönséget, hogy az előadásokat új társulat szervezése miatt néhány estére beszüntete. Eddigi szives pártfogásukat megköszönve kérjük továbbra is fentartani, mely tisztelettel az igazgatóság.

Uj

butor-ipartelep

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)
Telefon-szám az egész megyére: 584.

Butor ipar-vállalat!

Nagy raktár

modern szalon-, ebédlő-, háló-, fürdőszálloda és mindennemű tükör, réz és vasbutorokban.

Saját műhelyekben készülnek minden e szakmába vágó kárpitós, asztalos stb. munkák legszolidabb kivitelben, a legjutányosabb árak mellett.

Kiváló isztelettel 1082.

Büchler Márton.

x Elismert dolog, hogy az **Amerikai Aruház** (Olaszi Bazár-épület) olcsó árai utólrétegetlenek, így tehát feltétlen érdeke a vásárló közönségnek, hogy szükségleteinek beszerzésére oda forduljon, főleg a költözködéshez szükséges garnitúrák, függönyök, szőnyegek, paplanok és madraczokban meglepő nagy rak-tár van, úgy hogy a legkényesebb izlés is a legkényebben ki lesz elégitve.

SZÍNHÁZ.

Rátartós király kisasszony premi-érje. A Szigligeti színházban ma és holnap csütörtökön lesz még előadás, s ezzel október hó 1-ig bezárulnak a színház kapui. A két utolsó előadás a »Rátartós királykisasszony« új operett lesz. A darabban a főszerepeket Gerlaci Hermin, Palásthy Sándor, Rédei, Bérczi, Tihanyi, Anday T. és Hajnal játsszák.

Carmen előadása elmarad. Tekintettel József főherceg halálára a városi árvaház javára tervezett Carmen opera előadása elmarad.

Igazságszolgáltatás.

A vámpanama tárgyalása a királyi táblán. A nagyvárad királyi táblán tegnap vették tárgyalás alá a városi vámpanama ügyét **Urbán Adolf** táblabíró elnöklete alatt. Az ügyet **Balogh Samu** bíró referálta. A közvédat **Kurovsky** Ferencz főügyész helyettes képviseli. Az elsőrendű vádlottat **Beczkay Artur** **Hlatky** Endre képviseli.

A tegnapi nap a bonyodalmas ügy ismeretével telt el. Ma a perbeszédre fog kerülni a sor; ítéletét valószínűleg csak holnap fognak hozni. A tegnapi tárgyalást nagy közönség hallgatta végig.

TANÜGY.

Tornavizsgálat. Az olasz és váraljai közs. elemi fiúiskolák tornavizsgálatai f. hó 15-én d. u. 3 órakor a »Rhédey« kertben fognak megtartatni, mely vizsgálatokra a t. szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1905. jun. 13. Dr. **Hoványi Géza** biz. elnök.

Vizsgálatok a polgári leányiskolában. A nagyvárad polgári leányiskolában az évszázó vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: Junius hó 19-én, hétfőn az I. osztály, 20-án, kedden a II. osztály, 21-én szerdán a III. osztály és 23-án, pénteken a IV. osztály vizsgázik mindannyiszor délelőtt 8—12-ig. A vizsga tartama alatt délelőtt és délután nyitva lesz a rajz és a kézi munka kiállítás. Junius hó 24-én, szombat délelőtt 9 órakor bizonyítvány és jutalmak kiosztása. Magánvizsgálatok tartatnak junius hó 26-án hétfőn az I. és II. osztályosoknak és 27-én, kedden a III. és IV. osztályosoknak, délelőtt 8—12-ig az írásbeliek, délután 3—6-ig a szóbeliek. Végül junius 29-én csütörtökön az értesítők kiosztása. A nyilvános évszázó vizsgálatokra a szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Vizsgálatok az ipariskolában. Az iparostanoncziskola egész évi tanfolyamán az évszázó vizsgák jun. 13—24 napjain tartatnak minden osztályban a rendes előadások helyén és idején; a szokásos **rajzkiállítás** pedig f. hó 24- és 25-én tartatik a polg. ish. I. 19 sz. teremben. Ugyancsak f. hó 24—25-én tartatik a **tanonc-munkakiállítás** a reáliskola torna csarnokában. Ezen vizsgálatok és kiállításokra a t. szülőket, mestereket, az iparokt. biz. tagjait s általában az érdeklődőket tisztelettel meghívja. Nagyvárad, 1905. jun. 13. **Szűts Izsó** iparisk. igazgató.

TÁVIRATOK.

A Fejérváry kabinet.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.) Politikai körökben pártkülönbség nélkül az a hír van elterjedve, hogy a Fejérváry-kabinet kinevezését a hivatalos lap csütörtöki száma már közölni fogja. Ugyancsak ebben a számban fogja közölni a hivatalos lap a Tisza kormány végleges felmentését is.

Fejérváry tekintettel az országos gyászra csak a temetés után fog bemutatkozni a Házban s mindjárt bemutatkozása alkalmával ki fogja jelenteni, hogy csak ideiglenes megbizatással bír és kormányzása alatt az alkotmány ellenére semmit sem fog tenni. Beszédében megkörvonalozni fogja kabinetjének működési körét teljes programot azonban nem fog adni.

A Fejérváry-kabinet tagjai *félhivatalos* hírek szerint a következők lesznek:

Elnök és pénzügyminiszter: **Fejérváry Géza** báró.

Belügyminiszter: **Kristóffy** József.
Honvédelminiszter: Egy tábornok.
Kereskedelemügyi miniszter: **Vörös** László.

Földmívelésügyi miniszter: **György** Endre.

Kultuszminiszter: **Lukács** György.
Igazságügyi miniszter: **Sényi** Bertalan.
Horvát tarzanélküli miniszter: **Kobasevics** István.

A király személyekörűli miniszterségre még nincs senki sem kiszemelve.

Tisza István gróf és a kormány többi tagja holnap Bécsbe mennek a királyhoz kihallgatásra valószínűleg ez lesz a kormány bucsukihallgatása.

Uj képviselő.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.) Töketerében **Dessenffy** Ernőt egyhangulag a kerület országgyűlési képviselőjévé választották.

Rothschild Náthán halála

Bécs, jun 13. Báró **Rothschild** cég főnökének fivére, elhunyt.

A háboru.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy az oroszokat a japánok tegnap négy új hadállásukból kiverték. Egy orosz csapat tegnap megtámadott egy kisebb japán csapatot. A támadást a japánok visszaverték.

Béke tanácskozások.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy az orosz-japán béke-bizottság legközelebb már össze fog ülni tanácskozásra.

Az oroszok a béketanácsba **Nedilovot** és **Kassimit**, a japánok pedig **Ito** márkít és **Kamurát** küldik.

Az oroszok Hágát, a japánok pedig Csifut akarják a békebiróság székhelyének megtenni. Valószínűleg azonban a tárgyalások Washingtonban lesznek megtartva.

Az oroszok és a japánok közt Man-

dzsuriában legközelebb nagy csata várható. Ez lesz az oroszok utolsó próbája a béketárgyalások előtt

NYILTÉR.

Szóbel Adolf

női ruha és confection készítő műterem
Nagy Sándor-utca 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ruhák divatos elkészítését, u. m. utczai és estélyi toalettek, angol és francia szabásu ruhákat, costumöket, felöltöket mindennemű fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kívántatik mérték helyet.

Kitünő tisztelettel:

Szóbel Adolf,

angol és francia női szabó.

KEMÉNY BÉLA

okleveles mérnök

magánmérnöki

irodája

NAGYVÁRAD, Beöthy Ödön-utca 2. sz.

elvéllal *felméréseket, parcellázásokat, tagosításokat*, tervez és épít vízhasznosító berendezéseket (*belvízlecsapolást, alagsövezést, öntözést*) készít ipari vízhasználatokra (*vizi malmok fűrészmalmok stb.*) vonatkozó terveket, traciroz, tervez és épít *erdei-, bányá- és más iparvasutakat*. elvéllalja *magas építmények* tervezését, költségvetések készítését, *építések vezetését, leszámolások felülvizsgálását*. — Iparhatósági tel-pengedélyezések kieszközlésére szerkeszt *üzemleírásokat*, elvéllalja *szakértői szemlék* tartását, *szakvélemények* szerkesztését, valamint minden más e szakba vágó munkák készítését.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyvárad

Czipő- és csizmagyár”

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(*Kossuth-utca*, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített *kézmunka czipők* kaphatók eredeti gyári szabott árakon, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

Szabott árak.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

Angol regény.

Penelop egy pillanatilag szó nélkül, de észrevehető meglepetéssel nézett hol az egyikre, hol a másikra.

— Ugy látom, maga nem igen örül a mi érkezésünknek! — kiáltá a fiatal ember, kellemtelen csendet megtörve.

Penelop belátta, hogy itt csak az egyenes, őszinte beszédnek van helye, miért is az asszonyhoz fordult, a ki Chartresnének mutatta be magát.

— Szabad kérdeznem látogatásának okát? — kérde.

Az asszony, mint egy furia, úgy rohant mellé, mi alatt fekete szeme szikrákat hányt.

— Azért jöttem, kiáltá — hogy elűzzem magukat Chartres-kastélyából és azt a törvényes tulajdonosának, — az én fiamnak, Chartres Harcourtnak — a nagybátyjuk egyetlen fiának és örökösének birtokába adjam át! Ezért bizony van oka elfehéredni. Ez a birtok törvényesen az övé, — ő az igazi örökös.

— Azt még előbb be is kell bizonyítani — válaszolá Penelop elfordulva, mert nem bírta kiállani a Harcourt szemtelen tekintetét. — Miért jött ezzel hozzám? — folytatá, de hangja a felindulástól akarta ellenére is remeggett. — Az ügyvéd dolga ezt a dolgot rendbehozni.

— Oh, felesleges ügyvédhez fáradni, van nekünk bizonyítványunk elég, éppen elég arra, hogy a maguk szürét kitegyük Chartres-kastélyából! — Hiába próbálgatja velem a nagy dáma szerepét játszani, biztosíthatom, hogy az egészen kárba veszett fáradság. Mi azért jöttünk ide, mert ez a hely a miénk. Arra a néhány napra, míg ez a dolog rendbe jön, a városban szálltunk meg, de azután idejövünk a saját kastélyunkba.

Milyen biztosan és mennyi határozottsággal beszélt! Penelopot egészen meglepte ez a merész hang, de azután összeszedve magát, nyugodtan, méltósággal és büszkén így szólt:

— Kérem, legyen szives minden továbbit az ügyvédünkkel rendbehozni. Ezután egy lépést téve előre, megnyomta a csengettyű gombját.

— Cousin, hát még csak kezét sem szorít velem? — kérde Chartres Harcourt, gyűrűs kezét feléje nyujtva.

— Sir! — szólt rá a leány, büszke, haragos tekintettel huzódva tőle el.

— Maga igazi szépség — kiáltá Harcourt. Én nekem még jobban tetszik, mikor maga ilyen haragos. Istenemre, nagyon jól áll. Várjon csak, várjon, majd nemsokára, mikor én leszek itt az ur: tudom másképpen beszél velem és minden büszkesége ellenére igyekszik majd a kedvemben járni.

— Mihály, az ajtót!

— Ezért boszut állok! — sziszegte az el-

virágzott szép asszony — a Chartres Jack felesége, összeszorított foggal. Rendkívül fájt neki a büszke leány magatartása, a ki úgy bánt vele, mint egy csavargó koldusasszonnyal.

— Ugy viselte magát mint egy királyné alattvalóival szemben, jegyzé meg Harcourt, mialatt a házat elhagyták. Nagyon törpének érzi az ember magát, mikor egy ilyen leány annyira lenézi. Hiába, ő csakis olyan mint Luczifer. — No, de nem lesz ez mindig így, majd enged, ha lepottyanik a magasból. Milyen, pompás szeme van! — Szeretném gögjét megtörni és a lábamnál heverni látni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, jun. 13.

Buza okt. — — — —	16.00
Rozs okt.-re — — — —	13.00
Tengeri julius 1906. — — — —	15.02
Zab ápr.-ra — — — —	11.28
Repce aug.-ra — — — —	23.30

Értéktözsde.

Budapest, jun. 13.

Oszrákhitelrészvény — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — —	806.50
Leszámitoló bank — — —	464.50
Rimamurányi — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény —	649.—
Közuti vasut — — —	569.50
Városi villam. s vasut — —	2450—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba berendezések, valamint egyes butor-darabok a

Magyar Műbutorgyár

Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-berendezések műipari vállalatata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Határozott bámulatot kelt az az óriási forgalom, ami e üzletben van. Se nagy forgalom azért van mivel sehol nincsen olyan nagy raktár szép és divatos cikkekből mint e cégnél. Hogy az árak pedig a legolcsóbbak, az már rég elősmert tény

Mesés raktár critaline, paupline grenadin ruhavászon és indus batistokból.

Ifj. Stern Sándor

villamos és légszesz

felszerelési vállalata

Bémer-tér 4. szám.

Villamos	Légszesz
világítás.	világítás.
Erőátvitel.	Légszesz
Csengők.	főzők.
Telefonok.	Auer égők.
	Reklám
	lámpák

Házak és villák berendezése szakszerűen.
Költségvetések díjtalanul.

Megkezdődött a kivételes olcsó eladás nyári cikkekből . . .

Szerb-vászon különlegesség jól mosható 13, 15 és 17 kr. | Zefir ruha különlegesség jól mosható 14, 18 és 23 kr.
Gouvreé batiszt különlegesség jól mosható 18, 19 és 20 kr. | Bordürös Delin különlegesség jól mosható 30, 32 és 36 kr.
Francia Delin különlegesség legújabb divatu 48, 50 és 60 kr.

SELYEM készletünket elárusítjuk a következő mesés olcsó árakban:

TAFET SELYEM	tiszta jó egyszínű selyem most 66 kr.	LOUSINI SFLYEM	legújabb tiszta selyem, minden színben eddigi ára 1 frt 50 kr.	most 80 kr.
TAFET SELYEM	tiszta selyem, mintázott most 78 kr.	POPLIN SELYEM	fél selyem mintázott eddigi ára 1 frt.	most 47 kr.

A selymeket ebben az árakban csak június 30-ig árusítjuk. — Mintákat ezekből a nagyon leszállított árucikkek-ből vidékre nem küldünk.

SPITZER TESTVÉREK divatáruháza, Nagyvárad Zöldfa-utca.

Zöldfa kávéházzal szemben meglepő árengedmény.

MEGVETTÜK A SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös és női divatáru üzletét a Zöldfa-utcán.

Teljes eladásra kerül mindkét áruraktár.

Ez alkalommal fontos tudni való, hogy **költözködési idény alkalmával** eladásra kerülnek: *Futó- és szobaszőnyegek, ágyterítők, függönyök, paplanok, asztalneműek, ágyhuzatok, schiffonok és rumburgi vásznak, női és férfi kész fehérneműek, divatos nap, és esőernyők, finom szövetek és más száz meg száz divatcikkek.*

KOVÁCS L. és TÁRSA Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-kávéházzal szemben.

Üzleti helyiségek kiadók!

Üzleti állványok eladók!

MÉG EDDIG NEM TUDOTT SENKI

Olyan feltűnő szép árut honi, Cosmanosi és Köchlini gyártmányt

Olyannagy választékban creton, batiszt, zefir, ettamin és poupelint,

Olyan olcsó árban eladásra bocsátani,

mint Klein Menyhért, jóhirü divatkereskedő

Szt.-László-tér Holdas-templom mellett.

Kinek főelve, hogy áru a divatnak minden tekintetben, de első sorban a célszerűségnek feleljen meg.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Köfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen újonnan átalakított és jól gondozott,* minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Tisztelt vendégeim szórakozására egy legújabb zenélő **automata-zongorát** állítottam fel.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim,** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy *nyári kerthelyiségemet.*

4-én vasárnap egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam.**

Kitünő magyaros étkek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamit saját termésű, **tisztán kezelt HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT,** melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

ÉPITKEZÉS ELŐTT.

Az újonnan berendezendő szőnyeg osztályom átalakítása előtt, a még raktáron levő összes **futó, ebédlő** és **szalon** szőnyeget, valamint **szövet** és **csipke függönyöket** eredeti gyári árakban

kiárusítom.

Olcsé eladás alá kerülnek azidény előre haladása miatt *napernyők* férfi, és gyermek *kalapok*, angol blous zephirek, francia batisztok, delainek a legszebb mintákban, valamint blous selymek.

A már berendezett női divat szalonomban

toilettek a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig 24óra alatt is eszközöltetnek.

A hires Temesvári bőrkeptyük egyedüli elárusítása, különlegességek harisnyák és övekben.

Ezen kedvező alkalom felhasználását ajánlom a n. é. vevő közönség szives figyelmébe.

Maradtam kiváló tisztelettel

CZILLÉR IMRE áruháza Olaszi, Fő-utca.

Ujonnan berendezett üzlet!

Wallerstein Fülöp Fiai cég (B é m e r - t é r .)

Üzletünket kézmű-, divat-, rövid-, és diszárakkal **egész újonnan** berendeztük, van szerencsénk a t. vevő közönségnek erről részbeni és rövidkivonatu árjegyzékünket szives áttekintés végett bemutatni.

Elvünk ezután is finom minőségű árukat olcsó szolid szabott árak mellett kiszolgálni.

Árjegyzék kivonat:

Ruha szövetek 120 széles métere már 30 krtól kezdve.
Tiszta gyapju szövetek 120 széles minden színben 50 krtól 1 frt 50 krig.
Costüm kelmék 140 széles métere 1 frttól 4 frtig.
Grenadinok minden divatos színben 120 széles 1 frt 25 kr.
Musslinok nyári ruháknak nagyon alkalmas tiszta gyapju métere 1 frt.
Legujabb félgyapju delainek 28 kr.
Legujabb gyapju delainek 45 krtól 55 krig.
Valódi francia delainek 65 krtól 75 krig.
Selyem árukban Glória minden szín 50 kr.
Pongis minden szín 68 kr.

Luisin, mevreliu, minden szín elsőrendő 1 forint.
Messalin minden divatos szín 1 frt 40 kr.
Blous Selymek már 50 krtól kezdve 3 frig.
Fekete ruhának való selymekben nagy választék minden árban.
Különlegesség 120 széles Saten de Lyon métere 3 frt 50 kr.
Mosó áruk karton, zephir és levantínok 25 krtól kezdve legjobb kivitelben.
Mindenféle béléssárak.
Nagy raktár vászon, chiffon és kész fehéreneműekből.
Dus raktár szőnyeg, függöny és paplanokban.

A tisztelt közönség nagybecsü bizalmát, melyet eddigi jutános árainkkal és szolid kiszolgálásunkkal eddig is szerencsések voltunk kiérdemelni továbbra is kérjük, vagyunk

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.